

Temat 1: Podział administracyjny Polski

W zeszytach:

1. Zmiany w podziale administracyjnym po II Wojnie Światowej
2. Obecny podział administracyjny- cech

https://www.geografia24.eu/geo_prezentacje_rozsz_3/383_2_ludnosc_urbanizacja/r3_2_01a.pdf

Temat 2: Położenie Polski w Europie, zmiany granic na tle dziejów.

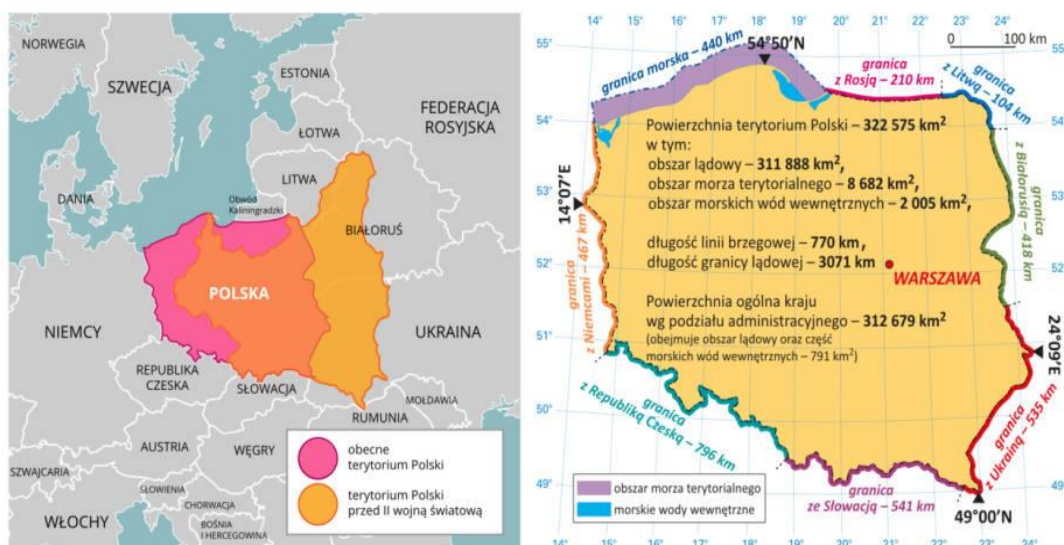
W zeszytach:

1. Określenie położenia Polski na obszarze Europy
2. Przyrodnicze następstwa centralnego położenia.
3. Pozaprzyrodnicze następstwa centralnego położenia.

https://www.geografia24.eu/geo_prezentacje_rozsz_3/383_1_srodowisko_przyrodnicze/r3_1_01a.pdf

<https://epodreczniki.pl/a/polozenie-polski-na-swiecie-i-w-europie/DyxTMJtCk>

Położenie Polski w Europie

Polska usytuowana jest na półkuli północnej i wschodniej, w średnich szerokościach geograficznych, pomiędzy 49°00' a 54°50' szerokości geograficznej północnej, oraz między 14°07' a 24°09' długości geograficznej wschodniej. Nasz kraj leży w centralnej części Europy, w większości w pasie Niżu Środkowoeuropejskiego, w którego skład wchodzi Niż Polski. Terytorium Polski rozciąga się od południowych wybrzeży Morza Bałtyckiego po Karpaty i Sudety. Jego przeważająca część znajduje się w dorzeczu Wisły i Odry. Powierzchnia administracyjna Polski wynosi 312 679 km², składają się na nią zarówno obszar lądowy (z wodami śródlądowymi), jak i fragment morskich wód wewnętrznych, czyli między innymi część Zalewu Wiślanego oraz Zalewu Szczecińskiego. Całkowita Powierzchnia terytorium Polski wynosi 322 575 km², w tym: obszar lądowy (wraz z wodami śródlądowymi) – 311 888 km², morskie wody wewnętrzne – 2005

km², morze terytorialne – 8682 km². Środek geometryczny Polski znajduje się we wsi Piątek (52004'N, 14007'E), 15 km na wschód od Łęczycy, 19 km na południe od Kutna, a 33 km na północ od Łodzi.

Polska położona jest:

- na półkuli północnej i wschodniej;
- w środkowej Europie;
- na szlakach komunikacyjnych państw europejskich z zachodu na wschód;
- między Bałtykiem a Karpatami;
- w dorzeczu Wisły i Odry;
- w środkowej części Niżu Europejskiego;
- na pograniczu dużych jednostek geologicznych Europy;
- w strefie ścierania się klimatu morskiego i kontynentalnego;

1. Najdalej wysunięte punkty:

- Na północ – Przylądek Rozewie (Gwiazda Północy, punkt na plaży – Jastrzębia Góra) – 54°50' N (szerokości geograficznej północnej);
- Na południe – szczyt Opołonek (Bieszczady) – 49°00' N (szerokości geograficznej północnej);
- Na zachód – kolanko Odry koło Osinowa Dolnego (gmina Cedynia) – 14°07' E (długości geograficznej wschodniej);
- Na wschód – kolanko Bugu koło Zosina (gmina Horodło) – 24°09' E (długości geograficznej wschodniej) – Przejście graniczne Zosin-Uściług;

3. Rozciągłość terytorium Polski:

Rozciągłość południkowa – 50°50' – 649 km;

Rozciągłość równoleżnikowa – 10°02' – 689 km;

4. Konsekwencje rozciągłości **południkowej**:

- Zróżnicowanie kąta padania promieni słonecznych w ciągu roku;
- Różna długość dnia w ciągu roku;

o Latem dzień jest dłuższy o prawie godzinę na północy Polski;

o Zimą dzień jest dłuższy na południu Polski;

5. Konsekwencje rozciągłości **równoleżnikowej**:

- Wschód słońca jest wcześniejszy na krańcach wschodnich Polski o ok. 40 minut niż na zachodnich;

6. Całkowita długość granicy państwowej wynosi **3511 km**, z czego **3071 km** to **granica lądowa**, a **440 km** – to **granica morska**. Natomiast **linia brzegowa** liczy sobie **770 km**. Polska graniczy z siedmioma państwami:

- Czechy – 796 km – granica polsko-czeska;
- Słowacja – 541 km – granica polsko-słowacka;
- Ukraina – 535 km – granica polsko-ukraińska;
- Niemcy – 467 km – granica polsko-niemiecka;
- Białoruś – 418 km – granica polsko-białoruska;
- Rosja (Obwodem Kaliningradzkim)– 210 km – Granica polsko-rosyjska;
- Litwa – 104 km – granica polsko-litewska;

Morskie wody wewnętrzne – wody, znajdujące się między lądem, a wewnętrzną granicą (linią podstawową) morza terytorialnego. Zalicza się do nich zatoki morskie o określonej szerokości, zatoki historyczne oraz wody portów morskich (akwatoria). Podlegają całkowitej i wyłącznej władzy państwa nadbrzeżnego, rozciągającej się również na przestrzeń powietrzną i dno akwenu (administracja morską). Zasięg polskich, morskich wód wewnętrznych:

Część Jeziora Nowowarpieńskiego i część Zalewu Szczecińskiego wraz ze Świną i Dziwną oraz Zalewem Kamieńskim, znajdujące się na wschód od granicy państwowej, między Rzeczpospolitą Polską, a Republiką Federalną Niemiec, oraz rzeka Odra, pomiędzy Zalewem Szczecińskim, a wodami portu Szczecin;

Część Zatoki Gdańskiej, zamknięta linią podstawową, biegnącą od punktu o współrzędnych 54°37'36"N 18°49'18"E (na Mierzei Helskiej) do punktu o współrzędnych 54°22'12"N 19°21'00"E (na Mierzei Wiślanej);

Część Zalewu Wiślanego, znajdujące się na południowy zachód od granicy państwowej między Rzeczpospolitą Polską, a Federacją Rosyjską na tym Zalewie;

Wody portów określone od strony morza, linią, łączącą najdalej wysunięte w morze stałe urządzenia portowe, stanowiące integralną część systemu portowego.

Za granicę morską przyjmuje się linię na morzu biegnącą w odległości 12 mil morskich (około 22 km) od linii brzegowej. Polska ma 440 km granicy morskiej na Morzu Bałtyckim; dla porównania długość linii brzegowej wynosi 775 km, składają się na nią m.in. wyspy i mierzeje

Podział administracyjny Polski – od 1 stycznia 1999 obowiązuje trzystopniowy podział administracyjny kraju na:

- **16 województw** składających się z (według stanu z 1 stycznia 2017):
- **380 powiatów**, w tym **314** tzw. “**powiaty ziemskie**”, które skupiają od kilku do kilkunastu sąsiadujących ze sobą gmin i **66 “powiaty grodzkie”** (miasta na prawach powiatu – czyli gminy o statusie miasta wykonujące zadania powiatu),

2478 gmin,

w tym:

302 gmin miejskich – gminy, które zawierają się w administracyjnych granicach miasta (w tym 66 gmin będących jednocześnie miastami na prawach powiatu),

621 gmin miejsko-wiejskich – gminy, w skład których wchodzi miasto oraz kilka wsi,

1555 gmin wiejskich – gminy, które na swoim terytorium nie zawierają miasta (z tego 158 takich gmin ma siedzibę w mieście).

